138389 - Bir İlim Talebesi, Zamanını Düzenlemek İçin Nasıl Bir Program Oluşturabilir?

Soru

Bir İlim Talebesi, Zamanını Düzenlemek İçin Nasıl Bir Program Oluşturabilir? Bu Konuda Tavsiyede Bulunur musunuz?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Birincisi:

Şer’i ilim talep etmenin İslam’da büyük bir konumu vardır. Yüce Allah ilim tahsil edenleri şöyle övmüştür:

"De ki: “Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?” Ancak akıl sahipleri öğüt alırlar." (Zümer 9)

“Allah’a karşı ancak; kulları içinden âlim olanlar derin saygı duyarlar.” (Fatır 28)

Humeyd b. Abdurrahman şöyle dedi: Muaviye hutbe verirken şöyle dedi: Nebi s.a.v’in şöyle dediğini işittim: "Allah kime bir hayır dilerse onu dinde fıkıh/anlayış sahibi kılar.” (Buhari 71, Muslim 1037)

Ebu Derdâ r.a'dan rivayet edildiğine göre, Nebî s.a.v şöyle buyurmuştur: "Bir kimse ilim elde etmek amacıyla bir yola girerse, Allah o kişiye cennetin yolunu kolaylaştırır. Muhakkak melekler yaptığından hoşnut oldukları için ilim öğrenmek isteyen kimsenin üzerine kanatlarını gererler. Göklerde ve yerde bulunanlar, hatta suyun içindeki balıklar bile âlim kişiye Allah'tan mağfiret diler. Âlimin âbide karşı üstünlüğü, ayın diğer yıldızlara olan üstünlüğü gibidir. Şüphesiz ki âlimler,

peygamberlerin vârisleridir. Peygamberler ne altın ne gümüş miras bırakırlar, sadece ilmi miras bırakırlar. Kim de ilim elde ederse, bol bir nasip elde etmiştir." (Tirmizi 2682, Ebu Davud 3641, İbn Mace 223, Elbani 1/17)

Şer'i ilim tahsil etmekle insan hem dünya hem de ahiret hayrına nail olur. Şüphesiz şer'i ilimler diğer ilimlerden üstündür. Özellikle niyet ihlaslı olursa bu daha da önem kazanır.

İkincisi:

İlim tahsilinde vaktin harcanacağı ilk husus Allah'ın kitabını ezberlemektir. Yarışmacıların yarıştıkları en önemli husus olup çabaların harcanacağı en önemli konudur. Kur'an-ı Kerim'in ezberlenmesiyle ilgili ayrıcalıklar hususunda (**14035**) nolu sorunun cevabına bakınız. Ayrıca Allah'ın kitabını ezberleme kurallarıyla ilgili (**7966**) ve (**11561**) numaralı soruların cevaplarına bakınız.

Üçüncüsü:

İlim talebesine yolu kısaltan en önemli unsurlardan biri de çokça alim ve hocalara ulaşmasıdır. Gerçek ilim tahsili hususunda en etkili ve önemli konu, ehli sünnet alimlerden birinden ilim tahsil etmeye muvaffak olmaktır. Daha fazla bilgi için (**22037**) nolu sorunun cevabına bakınız.

Dördüncüsü:

Zamanın düzenlenmesine gelince, aşağıdaki gibidir:

1. Her gün sabit şeyler için zamanları sınırlayınız; örneğin uyku, yemek, ziyaretleşme zamanları, seans saatleri ve ders çalışma zamanını ayarlamanız gerekir.
2. Zamanı değerlendirmeye ve korumaya yardımcı olan şeyler arasında vakti öldüren unsurları zamanında ve yerinde yok etmek de vardır. Örneğin aşırı uyku, aşırı yeme/içme, boş konuşma ve şer'i açıdan faydası olmayan toplantılar gibi zaman kaybettiren davranışlardan kaçınmak gerekir. Ayrıca programlar, diziler, gazeteler, dergiler, oyunlar, maçlar, yarışmalar ve eğlenceler gibi zaman öldüren araçlardan sakınmak gerekir.

Şeyh Muhammed bin Salih El-Useymin r.h şöyle dedi:

İlim talebesi, zamanını zayi etmekten sakınmalıdır. Nitekim zaman israfı çeşitli şekillerde olabilir:

Birinci husus etüt ve müzakere yapmaması, okuduğunu gözden geçirmeyi ihmal etmesidir. İkincisi arkadaşlarıyla oturup faydasız boş konuşmalar yapmasıdır. Üçüncüsü ilim talebesi için en zararlı olanıdır: insanların dedikodularıyla, olup bitenlerle uğraşmaktan başka bir kaygı taşımaması. Bu şüphesiz İslam bağının zayıflığının bir belirtisidir. Nebi s.a.v şöyle demiştir: **"Kendisini (doğrudan) ilgilendirmeyen şeyi terk etmesi, kişinin iyi müslüman oluşundandır."** (Tirmizi 2318, Elbani sahih demiştir.)

1. Dedikodu yapmak ve çok soru sormak zaman kaybıdır ve gerçekte bu bir hastalıktır; eğer bir insan kendini buna kaptırırsa -Allah'tan afiyet dileriz- bu onun en büyük endişesi haline gelir. Düşmanlığı hak etmeyenlere düşmanlık yapar, dostluğu hak etmeyenlere dostluk besleyecek duruma gelir. Bu ilgilenmeyi hakkı savunma meselesi olarak görür ancak bu durum onu ilim tahsilinden alıkoyar. Hatta bu, kişinin kendisini ilgilendirmeyen şeylerle meşgul olmasıdır. Bununla birlikte kişiye haber gelebilir, herkes haberi alır ama onunla meşgul olmaz ve onun en büyük endişesi haline getirmez. Çünkü bu ilim talebesini meşgul eder, işlerini bozar, ümmette partizanlığa yol açar ve ümmet bölünür. (Kitab el İlm, s. 143-144).
2. Zamanı düzenleme ve zamandan yararlanma meselesine zarar veren hususlar arasında erteleme meselesi gelir. Şüphesiz erteleme, hem dünya hem de ahiret hayırlarından mahrum bırakan büyük bir hastalıktır.
3. Bu dünyadaki en büyük kazanç, her zaman kişinin kendisine gelecekte en faydalı olacak şeylerle meşgul olmasıdır. İbnü'l-Kayyim r.h'ın dediği gibi: İbadetlerin en hayırlısı, her zamanın gerektirdiği gibi ve O'nun işleviyle her zaman Rabbi razı etmek için çalışmaktır. (Medaric es-Salikin1/88).
4. İnsanın elinden geldiği kadar zamanını değerlendirmesi, Allah'a itaat ve Ona yakınlık dışında bir an bile boşa harcamaması gerekir. Selef alimleri zamanlarını değerlendirme konusunda muhteşem örnekler vermişlerdir. H. 430 yılında vefat eden Naim el Asfahani'nin yanında dünyanın hafızları toplanıp her gün bir vardiya halinde, öğle vaktine kadar şeyhe dilediğini

okurdu. Şeyh kalkıp evine giderken bir kısmı belki yolda kendisine okurdu, buna rağmen kendisi sıkılmazdı.

Salim er-Razi el Şafii, bir gün onun evine gidip geri geldi ve şöyle dedi: Yolda bir cüz okudum.

El-Hafız El-Zehebi r.h, El-Hatib El-Bağdadi biyografisinde şöyle diyor: El-Hatib, yürüdüğünde elinde bir cüz olur ve o onu okurdu.

İbni Asakir r.h oğlunun onun hakkında söylediği gibi kırk yıl boyunca çoğul ve isimlendirme dışında çalışmamıştı, gezilerde ve molalarda bile yanına ilim kitapları ve Kur'an'ı alır, okur ve ezberlerdi.

Bazılarının kalemi köreldiğinde ve keskinleşmesi gerektiğinde, kaleminin işlevini düzeltirken bile dudaklarını Allah zikri ile hareket ettirir veya daha önce öğrendiklerini tekrarlarlardı. Böylece zamanlarını hep dolu geçirirlerdi.

Ebu'l-Vefa' Ali bin Akil r.h şöyle derdi: Dilim okumaya, gözlerimin gücü mütalaa etmeye yetmese bile ömrümün bir saatini boşa harcamam caiz değildir; dinlenme vaktimde bile düşüncelerimi kullanır, sonra aklıma gelenleri yazarım.

İbnü'l-Kayyim r.h diyor ki: Baş ağrısı ve ateş gibi bir hastalığa yakalanan birini tanıyorum, başında kitap vardı ve bilinci yerine gelince ondan okurdu. Eğer hastalığa yenik düşerse, onu bırakırdı.

Program ve zaman planlamaya gelince;

1. İlim talebesinin programı fecir vaktinden başlıyor; şüphesiz bu vakit Kur'an, hadis ve metinleri ezberlemenin vaktidir. Özellikle Kur'an'ı ezberlemek için en iyi zaman, fecir/sabah namazı vakti veya sonrasıdır. Çünkü bu vakitlerde zihin açık olur ve ezberleme kolay olur. Daha sonra kişi ezberlediklerini gözden geçirir. Bu aşamayı bitirdikten sonra ilim metinlerini -hadis, fıkıh, usul ve dil bilgisi metinlerini- ezberlemeye başlar.

2. Şayet kişinin çalıştığı bir iş varsa ya da okula gitmesi gerekiyorsa gitmesi gereken yere gider. Aksi takdirde sabahtan öğlene kadar ezberleme ve gözden geçirme işlerine devam eder. Öğleden sonra kaylûle yapar (kısa süreliğine uyur ve dinlenir).

3. İkindi vaktinde ise etüt/mütalaa yapar, genel okuma ve müzakereye eder. Derslere katılır veya ezberlenenleri gözden geçirir.
4. Akşam vakitlerinde ilim meclislerine katılır, akşam yemeğinden sonra ise kayıt altına aldığı ilim derslerini gözden geçirir veya mütalaa yapar.

Burada açıkladığımız programın vaktin genel bir düzenleme olduğu bilinmelidir. Aksi takdirde sürenin düzenlenmesi konusu, öğrencinin durumuna göre değişir. Çalışmayan veya çalışan öğrencinin, evli veya bekar öğrencinin durumu farklı olacaktır. Zamanı ayarlamada önemli olan, gece ve gündüzde ezberleme ve kitap okuma saatlerinin belirlenmesi ve bunun uygulanmasıdır. Şüphesiz insanın nefsi rahatlığı ve tembelliği sever. Bu nedenle kendini ezberlemeye ve okumaya zorlaması gerekir. Belirli bir programa ve disipline uyması gerekir. Aksi takdirde günü boşa gittiği gibi ömrü de boşa gider.

İlim tahsil şekli için (20191) numaralı sorunun cevabına bakınız.

İlim talebesinin adabını öğrenmek için (10324) numaralı sorunun cevabına bakınız.

En iyisini Allah bilir.